

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور

۴۰. بخش برق

مقدمه

لایحه بودجه سنواتی در بخش برق شامل احکام مندرج در ماده واحده و بودجه شرکت‌های دولتی ذیل این صنعت که هر یک از این دو جزء جدا از هم نبوده و امکان بررسی جداگانه آنها امکانپذیر نیست. احکام بودجه در بخش برق با اصلاح جزئی، مشابه سال ۱۳۹۸ بوده و موضوعاتی از قبیل عوارض برق، بیمه مشترکین خانگی و تجاری، نصب کنتورهای هوشمند برای مشترکین پرمصرف برق، تعیین نرخ گاز مصرفی نیروگاه‌های خودتأمین و تعیین مناسبات مالی فی‌مابین شرکت‌های مادر تخصصی تولید برق حرارتی و توانیر با شرکت‌های زیرمجموعه را دربرمی‌گیرد. با وجود این، ظرفیت‌هایی در احکام فرابخشی برای صنعت برق به‌منظور بهبود فضای مالی و تأمین منابع مالی برای اجرای برخی طرح‌ها و پروژه‌های این صنعت مشابه قانون بودجه سال جاری پیش‌بینی شده است. ازسویی دیگر، بررسی بودجه شرکت‌های این صنعت نیز حائز اهمیت بسیار بوده و نماگر ماحصل احکام بودجه تصویب شده و به اجرا گذاشته شده در سال‌های اخیر و پیش‌بینی وضعیت آن برای سال ۱۳۹۹ است.

مشخصات لایحه

دوره دهم - سال چهارم

شماره ثبت:

۶۸۷

شماره چاپ:

۱۷۱۲

تاریخ چاپ:

۱۳۹۸/۹/۱۷

احکام بخش برق در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور

۱. بند «د» تبصره «۶»: عوارض برق

میزان عوارض برق برای سال ۱۳۹۹ معادل ده درصد (۱۰٪) به ازای هر کیلو وات ساعت پیشنهاد شده که نسبت به سال جاری تغییری نکرده است. لکن سقف منابع حاصل از این محل از مقدار هجده هزار و شصت میلیارد (۱۸,۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ به بیست و یک هزار و پانصد میلیارد (۲۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ افزایش یافته است. گفتنی است، علت این افزایش در سقف منابع حاصل از دریافت عوارض برق به دلیل افزایش پیش‌بینی شده در نرخ فروش برق به مشترکین و رشد متعارف برای میزان فروش برق به مشترکین داخلی بوده است.

معاونت پژوهش‌های

زیربنایی و امور تولیدی

دفتر: مطالعات انرژی،

صنعت و معدن

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۳۱۰۱۶۸۳۴

تاریخ انتشار:

۱۳۹۸/۱۰/۱۴

در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ علاوه بر تصریح به تخصیص منابع برای موارد مطروحه در قانون، اولویت‌هایی نظیر روستاها و مناطق دامداری و عشایری و جابه‌جایی تیر برق در روستاها و خرید برق حاصل از تبدیل پسماند عادی به انرژی و احداث نیروگاه بادی در منطقه محروم سیستان و بلوچستان نیز تعیین شد. در متن پیشنهادی برای حکم عوارض برق در سال آتی، اولویت‌های مذکور حذف شده است.

شایان ذکر است، در اجرای این حکم با توجه به اینکه شرکت توانیر متولی توسعه و نگهداری برق روستایی است، واریز منابع لازم برای امور برق روستایی به‌گندی صورت می‌گیرد.

۲. بند «ز» تبصره «۶»: بیمه مشترکین برق و گاز تجاری و خانگی

به استناد ماده (۱۲) قانون الحاق تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۰۴ وزارتخانه‌های نفت و نیرو مجاز به اخذ مبلغی از هر واحد مسکونی و تجاری شده‌اند تا منابع حاصله را صرفاً در جهت بیمه خسارات مالی و جانی صرف شود. میزان حق بیمه در قانون بودجه سال ۱۳۹۸، از هر واحد مسکونی مشترکین برق مبلغ یک هزار (۱۰۰۰) ریال، از هر واحد مسکونی مشترکین گاز مبلغ دو هزار (۲۰۰۰) ریال و از هر یک از واحدهای تجاری مشترکین گاز و برق مبلغ ده هزار (۱۰۰۰۰) ریال تعیین شد که عیناً در بند «ز» تبصره «۶» لایحه بودجه سال آتی نیز پیشنهاد شد.

شایان ذکر است، درآمدهای حاصل از اجرای این بند برای گاز در ردیف ۱۶۰۱۸۵ و برای برق در ردیف ۱۶۰۱۸۶ جدول شماره ۵ لایحه بودجه به ترتیب ۹۰۵,۰۰۰ و ۱,۰۹۳,۴۷۸ میلیون ریال پیش‌بینی شده که با توجه به مفروضات مذکور در حکم مربوطه محاسبه نشده، بلکه برای هر واحد مسکونی مشترکین برق خانگی رقم ۱۲۵۰ ریال، هر واحد مسکونی مشترکین خانگی گاز رقم ۲۵۰۰ ریال و برای هر واحد تجاری برق و گاز مبلغ ۱۲۵۰۰ ریال به‌عنوان مفروضات درآمد ثبت شده در جدول شماره ۵ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ در نظر گرفته شده است.

بنابراین گرچه حکم پیشنهادی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ نسبت به قانون بودجه سال جاری تغییر نکرده، لکن مقدار حق بیمه مشترکین خانگی و تجاری برق و گاز در متن حکم در مغایرت با ردیف‌های متناظر در جدول شماره ۵ است. لذا به نظر می‌رسد، حق بیمه مشترکین خانگی در سال آتی افزایش یابد به طوری که براساس ردیف (۱۶۰۱۸۶) جدول شماره ۵ برای مشترکین برق خانگی و تجاری افزایش ۲۵ درصدی مشاهده می‌شود.

۳. بند «د» تبصره «۱۵»: نصب کنتورهای هوشمند برای مشترکین پرمصرف

نصب کنتورهای هوشمند که ذیل طرح فهام (طرح ملی فراسامانه هوشمند اندازه‌گیری و مدیریت انرژی) قرار می‌گیرد، از جمله زیرساخت‌های لازم برای هوشمندسازی شبکه برق و تحصیل مزایای فنی و اقتصادی شبکه هوشمند انرژی برای کشور است. نصب کنتورهای هوشمند به‌ویژه برای مشترکینی که در برنامه‌های مدیریت بار شرکت می‌کنند، موجب می‌شود که میزان برق مصرفی مشترکان را به‌طور کامل تحت رصد قرار گیرد و خود مشترک نیز بتواند از نحوه مصرف خود آگاهی کافی پیدا کند. این اقدام موجب می‌شود، اهدافی از قبیل، فراهم شدن بسترهای اصلاح الگوی مصرف، امکان اعمال مدیریت بار توسط بهره‌بردار شبکه در شرایط عادی و اضطراری، کاهش تلفات غیرفنی و مشخص‌سازی و پایش تلفات فنی شبکه توزیع، امکان راه‌اندازی بازار خرده‌فروشی و غیره فراهم شود. در حال حاضر ۸۰ درصد از مشترکان دیماندی دارای کنتورهای هوشمند هستند. در این میان حدود ۲۵ درصد چاه‌های کشاورزی مجاز، به کنتورهای هوشمند طرح فهام تجهیز شده‌اند و از این طریق امکان پایش برخط آب استحصال شده از چاه‌ها براساس انرژی مصرفی از سوی وزارت نیرو فراهم شده است. گفتنی است، این حکم در قانون بودجه سال جاری محدود به مشترکین پرمصرف برق بوده لکن در لایحه سال ۱۳۹۹، گستره شمول آن به مشترکین عمده گاز تسری داده شده است.

عملکرد اجرای این حکم در ۶ ماهه نخست سال جاری، نشان می‌دهد که اقدامات صورت گرفته در سطح «برنامه‌ریزی برای اجرا» بوده است. براساس برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته در این زمینه، شرکت توانیر جلساتی با شرکت ساتکاب داشته که منتهی به امضای تفاهمنامه شده است. مطابق این تفاهمنامه، مدیریت اجرایی به‌منظور تأمین کنتورهای هوشمند به آن شرکت سپرده شد. همچنین با تشکیل کمیته‌های معین و تقسیم شرکت‌های توزیع در قالب ۵ منطقه، برنامه‌ریزی‌ها برای اختصاص کنتور و برگزاری مناقصات مربوطه با مدیریت شرکت‌های توزیع معین در حال انجام بوده که به‌زودی این مناقصات برگزار خواهد شد. شایان ذکر است، مقرر شده که تا پایان سال جاری، ۴۵۰ هزار کنتور هوشمند در کشور نصب شود.

عملکرد این حکم همراه با ابهاماتی است که تحقق اهداف قانونگذار را محل تردید قرار می‌دهد. اولاً، آیا شرکت ساتکاب، در حال حاضر توان اجرایی برای اقدام در جهت وظایف محول شده را دارد؟ زیرا شرکت ساتکاب که در سال ۱۳۹۰ منحل شد، در مردادماه ۱۳۹۶ مجدداً احیا شد و ضعف‌های اجرایی در ساختار جدید این شرکت کماکان پابرجا مانده است. ثانیاً، آیا در حال حاضر کشور دارای ظرفیت تولید کنتور به تعداد هدف تعیین شده است؟ و تا چه اندازه ساخت کنتورهای هوشمند متکی به واردات است و ارزبری دارد؟

ثالثاً، با توجه به عملکرد نصب این نوع کنتورها در سال‌های گذشته، هدف مقرر شده تا چه اندازه واقع‌بینانه وضع شده است؟

۴. بند «ه» تبصره «۱۵»: تعیین نرخ گاز نیروگاه‌های خودتأمین

بند «ه» تبصره «۱۵» قانون بودجه سال ۱۳۹۸ در لایحه بودجه سال آتی عیناً ابقا شده است. هدف از اجرای این حکم تأمین برق مورد نیاز کشور به‌ویژه در زمان اوج مصرف تابستان از محل ظرفیت منصوب در صنایع بزرگ کشور است. ظرفیت نیروگاه‌های متعلق به صنایع، تا پایان سال ۱۳۹۷، بالغ بر ۶۰۶۵ مگاوات بوده که حدود ۸۲۰ مگاوات از آن در زمان اوج مصرف در اختیار شبکه قرار گرفت. گفتنی است، در زمان پیک سال ۱۳۹۶ حدود ۱۱۰۰ مگاوات از مجموع ظرفیت (۵۹۰۵ مگاوات) در اختیار صنایع در شبکه مورد استفاده قرار گرفت. بررسی‌های انجام شده نشان می‌دهد که مابقی ظرفیت صنایع در ایام اوج مصرف تابستان قادر به تزریق توان خود به شبکه هستند. لکن به دلیل فقدان سازوکار مشخص و شفاف برای محاسبه بهای سوخت تحویلی به صنایع و سوخت مصرفی در نیروگاه‌ها، کشور از این بخش از ظرفیت منصوب نیروگاهی بلااستفاده مانده است.

تصویب این حکم از قانون بودجه سال ۱۳۹۸ موجب شد در ۶ ماهه نخست سال اقداماتی بدین شرح صورت گیرد. ۱. شیوه‌نامه اجرایی این بند با حضور نمایندگان سازمان برنامه و بودجه، شرکت ملی گاز ایران، معاونت برنامه‌ریزی وزارت نفت و شرکت توانیر تدوین و تصویب شود. ۲. استعلام میزان تولید انرژی نیروگاه‌های مشمول این بند شرکت‌های برق منطقه انجام شد که باید متعاقباً به وزارت نفت اعلام شود.

ظرفیت‌های احکام فرابخشی لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور برای بخش برق

برخی از احکام فرابخشی لایحه بودجه دارای ظرفیت‌هایی در جهت بهبود فضای مالی صنعت برق و توسعه زیرساخت‌های صنعت برق کشور بوده است. عمده احکام فرابخشی لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ بدون تغییر و یا با اصلاح جزئی در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ نیز آمده است.

تأدیبه‌های دولت و صنعت برق از طریق واگذاری اموال و دارایی‌های متعلق به دولت، مؤسسات و شرکت‌های دولتی، در جزء «۲» بند «الف»، وجود سازوکارهای تسویه بدهی‌های دولت در تبصره «۵» از محل انتشار انتشار اوراق مالی اسلامی (بند «ج»)، اسناد خزانه اسلامی (بند «ه»)، اسناد تسویه خزانه (بند «و») پیش‌بینی شده است.

جهت تأمین مالی برای پروژه‌های و طرح‌های عمرانی دولت اجازه دریافت تسهیلات تأمین مالی خارجی (فاینانس) در بند «الف» تبصره «۳»، استفاده از منابع ورودی سال ۱۳۹۹ صندوق توسعه ملی به‌صورت تسهیلات ارزی با تضمین دولت برای مقابله با آثار مخرب ریزگردها و تأثیر آن بر شبکه‌های برق تا سقف ۱۰۰ میلیون یورو در بند «ه» تبصره «۴»، انتشار اوراق مالی اسلامی ریالی در بند «الف» و «ط» تبصره «۵» در نظر گرفته شده است.

تبصره «۱۹» لایحه بودجه که به قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی اختصاص دارد دستگاه‌های اجرایی مکلف شده‌اند از محل منابع بودجه کل کشور و دارایی خود نسبت به اجرای طرح‌های جدید، نیمه‌تمام و آماده بهره‌برداری و یا در حال بهره‌برداری از طریق قرارداد واگذاری و یا مشارکت با بخش‌های خصوص، تعاونی و شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و با بخش‌های خصوصی و تعاونی اقدام کنند. به‌علاوه وفق این تبصره دولت مجاز است در اجرای طرح‌های بنگاه‌ها و فعالیت‌های گروه سه ماده (۲) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی با استفاده از قراردادهای «مشارکت عمومی - خصوصی» استفاده کند.

بودجه شرکت‌های دولتی حوزه صنعت برق

اهمیت و لزوم بررسی بودجه شرکت‌های دولتی به دلیل اثرگذاری آن بر متغیرهای اقتصاد کلان کشور نظیر رشد نقدینگی، رشد اقتصادی و غیره در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ مورد تأکید قرار گرفت. به‌طوری که در جزء «۷» بند «ط» تبصره «۲» این قانون دولت مکلف به ارائه بودجه تفصیلی شرکت‌های دولتی در قالب پیوست جداگانه به مجلس شورای اسلامی شد. بررسی بودجه شرکت‌ها شامل بررسی بودجه جاری و سرمایه‌ای شرکت‌ها بوده که به ترتیب تحت عناوین «درآمد - هزینه» و «منابع - مصارف» مورد بررسی قرار داده شده است.

۱. دولت مکلف است بودجه تفصیلی شرکت‌های دولتی را که حداکثر تا پایان آبان‌ماه هر سال به تصویب مجامع آنها می‌رسد، در یک پیوست جداگانه تهیه و به همراه لوائح بودجه کل کشور برای بررسی به مجلس شورای اسلامی ارائه کند. مجامع عمومی شرکت‌های دولتی مکلفند ضمن رعایت کامل ماده (۷۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) درخصوص اصلاح بودجه تفصیلی شرکت، از هرگونه تغییر در هزینه‌های پرسنلی اعم از حقوق و مزایا و سایر پرداختی رفاهی به کارکنان شرکت و کاهش هزینه‌های سرمایه‌گذاری اجتناب کنند.

درآمد - هزینه

مجموع هزینه‌های شرکت‌های صنعت برق در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ بالغ بر ۳۹۲ هزار میلیارد ریال در نظر گرفته شده که نسبت به مقدار مصوب آن در سال جاری ۳۷ درصد رشد داشته است. این مقدار در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ حدود ۱۴ درصد افزایش یافته بود. از سویی رشد هزینه تمام شده برق که نسبت مجموع هزینه‌های شرکت‌های برق به میزان فروش داخلی برق تعریف می‌شود، در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ مقدار ۱۳۹۶ ریال به ازای هر کیلووات ساعت فروش داخلی برق تعیین شده که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۸ بیش از ۳۵ درصد افزایش یافته است. شایان ذکر است، میانگین رشد هزینه‌های شرکت‌های برق و هزینه تمام شده برق طی قانون بودجه سال ۱۳۹۶ تا لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ به ترتیب ۲۰ و ۱۴ درصد است.

از سویی دیگر، درآمدهای صنعت برق غالباً از محل فروش برق به مشترکین و صادرات به ترتیب حدود ۲۴۴ و ۷۰ هزار میلیارد ریال است که نسبت به قانون بودجه سال، در مجموع ۲۹ درصد افزایش پیدا کرده است. متوسط درآمد صنعت برق معادل ۱۴۰۶ ریال و متوسط نرخ فروش به مشترکین ۸۶۷ ریال به ازای هر کیلووات ساعت خواهد بود.

بنابراین پیش‌بینی می‌شود صنعت برق در سال ۱۳۹۹ حدود ۳ هزار میلیارد ریال سود کسب کند لکن از محل فروش برق به مشترکین به ازای هر کیلووات ساعت ۵۲۹ ریال و در مجموع بیش از ۱۴۹ هزار میلیارد ریال از محل فروش برق به مشترکین داخلی دچار زیان شود. بدیهی است، علل سودده شدن صنعت برق در سال ۱۳۹۹، درآمدهای حاصل از صادرات برق و سایر درآمدهای عملیاتی و غیرعملیاتی این صنعت است.

منابع - مصارف

منابع - مصارف صنعت برق در سال ۱۳۹۹ بیش از ۱۴ درصد نسبت به قانون بودجه سال جاری کاهش داشته و به مقدار ۳۱۲ هزار میلیارد ریال رسیده است. ۲۸ درصد از منابع شرکت‌های صنعت برق در سال ۱۳۹۹ از محل ذخایر و اندوخته‌ها، ودیعه حق انشعاب و کمک درآمدهای عمومی در نظر گرفته شده که عملکرد تحقق آن در سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ به ترتیب ۶۷ و ۹۴ درصد بوده است. تأمین سایر منابع از محل انتشار اوراق مشارکت، دریافت تسهیلات بانکی داخلی و خارجی پیش‌بینی شده که عملکرد مجموع آنها برای سال ۱۳۹۶ حدود ۱/۷ و سال ۱۳۹۷ حدود ۶/۵ درصد بوده است.

مصارف پیش‌بینی شده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ شرکت‌های دولتی صنعت برق شامل سرمایه‌گذاری در حوزه تولید، انتقال و توزیع برق با اعتبار حدود ۲۷ هزار میلیارد ریال بوده که این مقدار نسبت به سال ۱۳۹۸ معادل ۱۳ درصد کاهش یافته است. گفتنی است، عملکرد پرداختی برای سرمایه‌گذاری طی سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ بالغ بر ۳۶ درصد بوده است. به علاوه پیش‌بینی شده که بالغ بر ۲۱ هزار میلیارد ریال از منابع بودجه شرکت‌های دولتی صنعت برق برای بازپرداخت بدهی‌ها و دیون اختصاص یابد.

عملکرد بودجه شرکت‌ها در بخش منابع و مصارف برای هر یک از موارد دریافتی و پرداختی متفاوت است، لکن وضعیت مجموع عملکرد نشان می‌دهد، در سال ۱۳۹۶ معادل ۴۳ و در سال ۱۳۹۷ معادل ۲۸ درصد از منابع و مصارف پیش‌بینی شده تحقق یافته است. لذا با توجه به عدم اصلاح در بودجه‌ریزی برای صنعت برق برای سال ۱۳۹۹ حداکثر انتظار از تحقق منابع مورد نیاز این صنعت فراتر عملکردی آن برای سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ نخواهد بود.

پیشنهادها

۱. اصلاح بند «و» تبصره «۱»^۱

به دولت اجازه داده می‌شود پس از گردش خزانه و پس از کسر سهم صندوق توسعه ملی و سهم چهارده‌ونیم درصد شرکت ملی نفت تا مبلغ چهارصد هزار میلیارد ریال (۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از خالص بدهی‌های قطعی خود به اشخاص حقیقی، حقوقی، تعاونی و خصوصی که در چارچوب مقررات مربوط تا پایان سال ۱۳۹۸ ایجاد شده و همچنین اجرای تکالیف این قانون و نیز تکالیف وزارت نفت بابت تعهدات ناشی از سوخت صرفه‌جویی شده قراردادهای بیع متقابل نیروگاه‌های سیکل ترکیبی به میزان ۶۵ هزار

۱. موارد اصلاحی و اضافه شده، هایلایت شده است.

میلیارد ریال، را از محل تحویل نفت به این اشخاص براساس قیمت بورس انرژی یا ۹۵٪ قیمت منطقه‌ای تسویه کند. مقدار نفت تحویلی، علاوه بر سقف این تبصره است. آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور با همکاری وزارتخانه‌های نفت، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و امور «ب» تعیین شده در بند اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

الحاق به جزء «۳» بند «ط» تبصره «۲»

در صورتی که افزایش هزینه‌های حقوق و دستمزد کارگری ناشی از اجرای مصوبه شورای عالی کار و افزایش حقوق کارکنان مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری ناشی از تغییر ضریب حقوق و دستمزد بیش از ضوابط مندرج در بخشنامه بودجه باشد، سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است بار مالی مابه‌التفاوت فوق‌الذکر را در اصلاحیه بودجه شرکت‌های دولتی منظور نماید.

اصلاح جزء «۲» بند «الف» تبصره «۴»

طرح‌های توسعه‌ای و زیربنایی سازمان‌های توسعه‌ای بخش صنعت و معدن و برق با مشارکت حداقل ۵۱٪ بخش خصوصی و تعاونی با اولویت مناطق محروم و کمتر توسعه یافته براساس مزیت‌های منطقه‌ای.

اصلاح بند «و» تبصره «۵»

دولت از طریق اسناد تسویه خزانه، بدهیهای قطعی و به اشخاص حقیقی و حقوقی (تعاونی، خصوصی و مؤسسات عمومی غیردولتی، شهرداری‌ها) که در چارچوب قوانین و مقررات مربوط تا پایان سال ۱۳۹۷ ایجاد شده، با مطالبات قطعی معوق دولت از اشخاص مزبور، مشروط به پرداخت ۲۵٪ بدهیها به صورت نقدی تا مبلغ ۵۰ هزار میلیارد ریال به صورت جمعی خرجی تسویه کند.

مطالبات قطعی دولت از اشخاص فوق‌الذکر که در اجرای بند «پ» ماده (۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۲/۱ به شرکت‌های دولتی منتقل شده با بدهی دولت به شرکت‌های مذکور و مطالبات اشخاص حقیقی و حقوقی (تعاونی و خصوصی) از دولت بابت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با بدهی اشخاص یاد شده به بانک‌های و مؤسسات اعتباری غیربانکی از طریق تسویه بدهی‌های بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی به دولت به وسیله این اسناد قابل تسویه است.

الحاق جزء به بند «و» تبصره «۵»

به دولت اجازه داده می‌شود در صورت درخواست متقاضیان، مطالبات قطعی اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی که در چارچوب قوانین و مقررات تا پایان سال ۱۳۹۷ ایجاد شده و همچنین مطالبات نهادهای عمومی غیردولتی، صندوق‌های بازنشستگی، بانک‌ها، قرارگاه خاتم‌الانبیاء، پیمانکاران محرومیت‌زدایی قرارگاه خاتم‌الانبیاء، پیمانکاران خصوصی نوسازی مدارس، شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های تابعه و وابسته به آنها و نیز شرکت‌های دولتی تابعه وزارتخانه‌های نیرو و جهاد کشاورزی را بابت یارانه قیمت‌های تکلیفی از دولت که در چارچوب قوانین و مقررات مربوط تا پایان سال ۱۳۹۶ ایجاد شده است، با بدهی اشخاص یاد شده به بانک مرکزی یا بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی که تا پایان سال ۱۳۹۶ ایجاد شده از طریق تسویه بدهی‌های بانک‌ها و مؤسسات غیربانکی به بانک مرکزی تا مبلغ استفاده نشده جزء «۱» بند «و» تبصره «۵» قانون بودجه سال ۱۳۹۷ به صورت جمعی - خرجی از طریق انتشار اسناد تسویه خزانه به شرح زیر تسویه کند:

- حداقل تهاتر بدهی از طریق اسناد (اوراق) تسویه خزانه برای اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی پنجاه درصد (۵۰٪) مبلغ مانده فوق‌الذکر است و باقی‌مانده آن در سال ۱۳۹۷ جهت تهاتر بدهی‌های نهادهای عمومی غیردولتی، بانک‌ها و شرکت‌های دولتی تابعه وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، نیرو و جهاد کشاورزی (صرفاً بابت یارانه قیمت‌های تکلیفی) و شرکت ملی نفت ایران با اولویت مطالبات حسابرسی شده و قطعی سازمان تأمین اجتماعی به مصرف می‌رسد.

- همزمان با تسویه اصل و سود مطالبات بانک‌های موضوع این حکم، کلیه جریمه‌های تأخیر (مابه‌التفاوت وجه التزام تأخیر تأدیه دین و نرخ سود مندرج در قرارداد و سود مرکب اعمال شده) در مورد اشخاصی که اصل و بدهی مطالبات آنها طبق حکم این جزء تهاتر و تعیین تکلیف شده‌اند، بخشوده می‌شود و بانک‌ها در این خصوص از دولت و بدهکاران که بدهی آنها تسویه شده ادعایی نخواهند داشت.

- مطالبات شرکت‌های تولیدکننده برق از شرکت‌های تابعه وزارت نیرو در حکم مطالبات آنها از دولت می‌باشد.

اصلاح بند «د» تبصره «۶»

عوارض برق موضوع ماده (۵) قانون حمایت از صنعت برق کشور مصوب ۱۳۹۴/۸/۱۰ به میزان ده درصد (۱۰٪) مبلغ برق مصرفی در سقف ۲۱۵۰۰ میلیارد ریال تعیین می‌شود و مشترکان برق روستایی و عشایری مجاز و برق چاه‌های کشاورزی مجاز از شمول حکم این بند معاف هستند. منابع حاصله پس از مبادله موافقتنامه با سازمان برنامه و بودجه و تخصیص درصد (۱۰۰٪) آن توسط این سازمان برای موارد مطروحه در قانون فوق، تا سقف چهل درصد (۴۰٪) منابع حاصله به حساب ساتبا نزد خزانه‌داری کل کشور و تا سقف شصت درصد (۶۰٪) منابع حاصله به حساب توانیر نزد خزانه‌داری واریز می‌شود تا برای اجرای طرح‌های مذکور در قانون فوق‌الذکر و با اولویت تقویت و بهینه‌سازی شبکه برق‌رسانی صرف شود.

اصلاح بند «د» تبصره «۷»

به دولت اجازه داده می‌شود مابه‌التفاوت قیمت تکلیفی و قیمت تمام شده فروش هر متر مکعب آب و هر کیلووات ساعت برق را (پس از تأیید سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان و سازمان حسابرسی به‌عنوان بازرس قانونی) با بدهی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به بهره‌برداری رسیده بخش آب و برق وزارت نیرو موضوع ماده (۳۲) قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۱۰ از محل ردیف درآمدی ۳۱۰۴۰۴ و ردیف هزینه‌های ۳۳-۵۳۰۰۰۰۰ به‌صورت جمعی - خرجی تسویه کند. شرکت‌های دولتی ذی‌ربط مکلفند تسویه حساب را در صورت‌های مالی خود اعمال کنند. وزارت نیرو نیز گزارش عملکرد این بند را به تفصیل تا شهریورماه به کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و انرژی مجلس شورای اسلامی و دیوان محاسبات کشور ارائه کنند.

الحاق به تبصره «۸»

به‌منظور رعایت عدالت اجتماعی، وزارت نیرو موظف است، به‌گونه‌ای اقدام نماید که هر خانوار مقیم ایران بر مبنای کد ملی سرپرست خانوار منحصراً در یک موقعیت مکانی و جغرافیایی در کشور از یارانه انرژی برق برخوردار شوند. هیئت دولت موظف است، حداکثر ظرف یک ماه پس از ابلاغ این قانون آیین‌نامه لازم را تهیه و تنظیم نماید، به‌طوری که از ابتدای سال آینده، این حکم اجرایی شود.

الحاق به تبصره «۱۵»

دولت مکلف است با تغییر اساسنامه شرکت‌های دولتی تابعه وزارت نیرو و بدون تشکیل شرکت دولتی جدید، نسبت به تشکیل شرکت‌های دولتی برق استانی در کلیه استان‌ها اقدام نماید.

۱. شرکت‌های برق استانی دارای اختیارات کافی برای ایجاد، نگهداری، بهره‌برداری از تأسیسات برق و فروش برق به مشترکین در هر استان بوده و کلیه اموال، دارایی‌ها، بدهی‌ها و حقوق عمومی از جمله در بخش توزیع در هر استان به شرکت برق استانی مربوطه منتقل می‌گردد.
۲. نقل و انتقال اموال و دارایی‌ها، فی‌مابین شرکت‌های زیرمجموعه وزارت نیرو در اجرای این بند از پرداخت هرگونه مالیات و سود سهام ابرازی معاف است.

اصلاح بند «۶» تبصره «۱۹»

دولت مجاز است برای پرداخت بهای محصول پروژه به میزان تعهدات قراردادهای مشارکتی، از طریق فروش خدمات انرژی و آب و سایر بخش‌های اقتصادی صرفاً در پروژه‌ها و طرح‌های همان بخش اقدام نماید.

الحاق به تبصره «۱۹»

شورای عالی پول و اعتبار مکلف است، به‌منظور استفاده حداکثری بخش خصوصی از ظرفیت‌های بازار سرمایه و نظام بانکی جهت تأمین مالی طرح‌های موضوع این تبصره، دو ماه پس از ابلاغ این قانون دستورالعمل ارائه تسهیلات بانکی به پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی را تهیه و جهت اجرا به بانک‌ها و مؤسسات مالی ابلاغ نماید.